

Internetförmad psykoedukation för ungdomar med högfungerande autismspektrumtillstånd: Koll på Asperger

Anna Backman¹

Gunilla Keith-Bodros², Elisabet Norman Claesson² Katarina Kindwall³ och Tatja Hirvikoski⁴

¹FOUU Habilitering & Hälsa, Stockholm, anna.backman@sll.se

²Aspergercenter Habilitering & Hälsa, Stockholm, gunilla.keith-bodros@sll.se

³Informationsenheten Habilitering & Hälsa, Stockholm, katarina.kindwall@sll.se

⁴FOUU Habilitering & Hälsa; KIND KI, Stockholm, tatja.hirvikoski@ki.se

Bakgrund

Psykoedukation för ungdomar och unga vuxna med AST kan öka kunskapen om funktionsnedsättningen och acceptansen av diagnosen. Ett problem är att tillgängligheten till psykoedukation är begränsad. Dessutom är det många som inte söker traditionell hälso- och sjukvård. För att öka tillgängligheten för denna grupp utvecklas nu ett internetförmad psykoedukativt program som heter Koll på Asperger.

Syfte

Studien ska utvärdera kursens genomförbarhet, deltagartillfredställelse och effekt. Vi ämnar undersöka deltagarnas kunskapsintag, psykiska mående, livskvalité samt acceptans av AST-diagnosen.

Metod

Den psykoedukativa internetkursen Koll på Asperger riktar sig till ungdomar 16-25 år. Kursen ska ge information om de svårigheter och egenskaper som är typiska vid AST och även ge deltagarna tillfälle att reflektera kring deras egna karaktärsdrag samt att de får information om hur personer utan AST fungerar.

Den internetförmadade insatsen har utvecklats i samarbete med målgruppen (personer med AST vid Ågesta Folkhögskola). Nu planeras en vetenskaplig utvärdering av programmet. Studien innebär två faser: pilotstudie med öppen design och ca 10 deltagare, för att utvärdera de utfallsmått och de frågeställningar som den randomiserade kontrollerade studien (RCT) ska innehålla. Pilotstudien kommer att påbörjas under vårterminen 2015.

I RCT-fasen lottas deltagarna till en av tre grupper: Koll på Asperger-kurs, självstudie-grupp eller väntelista. De två sistnämnda grupperna kommer att erbjudas deltagande i kursen Koll på Asperger efterföljande termin.

Dag 2 eftermiddag fort Koll på sig själv

Resultat

Under utvecklingsfasen av Koll på Asperger har hitintills 37 individer deltagit i kursen. En majoritet av dessa genomförde kursprogrammet. Deltagarna har varit positiva till både innehåll och utformning. På Kvalitetskonferensen kommer preliminära resultat för första fasen av forskningsprojektet (pilotstudien VT-15) presenteras.

Slutsats

Ambitionen är att kunna utvärdera genomförbarheten, effekten och säkerheten av en efterfrågad och ännu inte beforskad typ av insats för ungdomar med AST. Kursen kan därmed öka tillgängligheten till psykoedukation för personer som av olika skäl inte nyttjar traditionell hälsa- och sjukvård.

Dag 2 eftermiddag fort Koll på sig själv

Ett utvecklingsprojekt:

Med data –och tv-spel hitta metod att träna på sociala färdigheter för ungdomar med diagnoser inom autismspektrumtillstånd (AST)

Peter Marklund

Fritidspedagog

Habiliteringen barn och vuxna Uppsala län

Personer med diagnoser inom autismspektrumtillstånd (AST) har svårigheter i att socialt samspela med andra människor. Det finns inga eller få studier på om hur data och tv-spel påverkar till att socialt samspela med andra.

Vi ville prova om data –och tv-spel i grupp ha effekt på den sociala förmågan hos ungdomar med svårigheter inom AST.

Vi har träffat 10 ungdomar i åldrar 12- 20 år i tre olika grupper, i ett rum med 4st speldatorer, 2st tv skärmar där vi använde oss av spelkonsolerna X-box, Playstation 3 och Nintendo Wii. Varje grupp hade 10st grupptillfällen som var 2 timmar långa. Varje grupptillfälle innehåll olika teman men med samma struktur. Första delen vid grupptillfällena provade deltagarna på olika spel och styrsätt efter bestämda teman, sedan en fika paus med samtalsteman, som avslutning fick deltagarna välja på vad de ville spela för spel innan avslutningssamlingen.

Den informationsinsamling vi arbetat med var enkätfrågor till varje deltagare vid första och sista tillfället. Frågorna berörde hur deltagarna uppfattar hur de socialt använder spelandet. En enkät med liknande frågor gick även ut till anhöriga innan och efter kursen. Vi har även använt oss av ett observationsschema utifrån sociala färdigheter för att dokumentera det som sker i rummet.

Vi som arbetat med utvecklingsprojektet är fritidspedagog, psykolog, arbetsterapeut och logoped på Habiliteringen i Uppsala län.

Informationsinsamlingen är klar och sammanställning av utvecklingsprojektet skall rapporteras i januari 2015 (till FoU).

En alternativ behandlingsmodell för barn och ungdomar med funktionsnedsättningen autism och kognitiv funktionsnedsättning

Kristina Byström¹, Patrik Grahn², Caroline Hägerhall³, Cristina Lundqvist Persson⁴

¹Habiliteringen Skaraborg, Skövde, Skaraborgs Institutet för Forskning och Utveckling, SLU

Alnarp, kristina.bystrom@vgregion.se, 0760-521966

²SLU, Alnarp, patrik.grahn@slu.se, 040-415425

³SLU, Alnarp, caroline.hagerhall@slu.se, 040-415015

⁴Lunds Universitet, Skaraborgs Institutet för Forskning och Utveckling, Skövde,

cristina.lundqvist-p@vgregion.se, 0500-478401

Bakgrund

För barn med funktionsnedsättningen autism utgör symtomen bristande ömsesidig social och kommunikativ förmåga samt begränsade intressen hinder för psykologisk och kognitiv utveckling och också utveckling av förmågan till mentalisering. Den bristande sociala och kommunikativa förmågan leder i sin tur till minskat socialt intresse vilket gör att barnen går miste om många erfarenheter som barn med typisk utveckling får. Förutsättningar för en optimal utveckling av att förstå sina egna och andras känslor, tankar, upplevelser och handlingar, vilket ingår i mentaliseringsförmåga, är därför begränsade för barn med autism.

Det finns idag forskningsstöd, som visar att vissa barn med autism kan uppvisa beteenden mot djur som de inte kan mot människor. Dessa beteenden liknar beteenden i nära relationer, exempelvis att ge och ta emot omsorg och tröst. Man har också sett att barn med autism ökat sina sociala beteenden gentemot terapeuten, när ett djur varit inkluderat i terapiprocessen.

Gruppen barn med autism är en mycket heterogen grupp med olika begåvningsnivåer, bakgrund och symtomatologi. Det räcker inte med en behandlingsmodell utan flera behandlingsmodeller efterfrågas. ”En kostym passar inte alla”.

Syftet

Syftet med denna alternativa behandlingsmodell är att indirekt stimulera kognitiv och social utveckling samt förmågan till mentalisering genom att ge stöd till emotionell utveckling.

Metod

Terapin är eklektisk med tonvikt på psykodynamiska teorier, utvecklingspsykologiska teorier, teorier om neuropsykiatriska tillstånd samt av teorier om djur och naturens inverkan på människans välbefinnande och hälsa. Terapeuten använder sig i behandlingen av naturens och djurens resurser.

Studien är en fallstudie där tre deltagande barn utgör sina egna kontroller. Studien ingår i ett avhandlingsarbete.

Resultat

Resultaten kommer att beskrivas i en posterpresentation.

Slutsats

Resultaten av studien visar att denna behandlingsmodell kan vara ett alternativ för vissa barn med autism och kognitiv funktionsnedsättning.